

Ο βρομιάρης Τζο

Έκλαιγε; Ναι! Χοντρά δάκρυα ανακατεμένα με κόμπους ιδρώτα κυλούσαν στα τρυφερά μάγουλα, και η αλμύρα των υγρών σκάλωνε στα παχιά του χείλη και ξεραινόταν σαν λέπι. Κάθισε λιγάκι ακίνητος, στην ίδια αναπαυτική θέση, καταμεσής στο σκοτάδι, όπως κάθε βράδυ τους έντεκα ολόκληρους τελευταίους μήνες ευτυχίας, λουσμένος στο λευκό του ίδιου του του αλατιού. Τα κιάλια του –υψηλής ευκρίνειας, μια περιουσία ξόδεψε!– ήταν ακουμπισμένα πάνω στα γόνατά του, που έβγαιναν ολοστρόγγυλα από τα κοντά μπατζάκια του αγαπημένου του παλιού, κοντού σορτς. Το απέναντι διαμέρισμα δεν είχε πια φώτα. Η μεγάλη δεν καθόταν στην τζαμαρία να σχεδιάσει όλες εκείνες τις περίτεχνες, ακαταλαβίστικες ζωγραφιές της και να πάει για ύπνο με το πρώτο φως της αυγής. Ο άντρας δεν θα ερχόταν απ' τη δουλειά κάπου μακριά, που δεν του είπαν ποτέ του,

και αφού τους αφήσει ν' αγκαλιαστούν, θα τον καλέσει για κάνα λουκάνικο και μπίρες – ο άντρας τις έπινε· ο ίδιος, αν και δεν ήταν πιστός μουσουλμάνος, κράταγε και μια πισινή! Η μικρή μικρή δεν θα έτρεχε φλυαρώ- ντας στην άμπλα μπλα γλώσσα της, ανάμεσα στα δωμά- τια. Και εκείνη – ω, εκείνη! Με τα ξετσίπωτα εσώρουχα δεν θα πήγαινε τάχα μου για μπάνιο, βαδίζοντας αργά, όλο σάρκα και νιάτα, με όλα της τέλεια και στητά, επι- δεικνύοντας τις στρογγυλάδες προς το μέρος του. Για- τί δεν μπορεί! Ήξερε πως αυτός παρακολουθούσε απ' τη σκοτεινή του κρυψώνα! Είχε δει που κοίταζε, πάνω απ' τον ώμο της! Την είχε δει να διαβάζει τάχα μου τα μαθήματά της, με ένα μπλουζάκι μόνο, πλασαρισμέ- νη προς το μέρος του, καθιστή πάνω στον καναπέ του σαλονιού και να καρφώνει στο τέλος, με τα δικά της καταπράσινα λιμνίσια μάτια, τα δικά του, πριν σβήσει το πορτατίφ της. Σκοτάδια! Τους είδε το απόγευμα να φορτώνουν βαλίτσες σ' ένα αυτοκίνητο νοικιασμένο, να δίνουν τα κλειδιά στους γέρους σπιτονοικοκύρηδες και να αποχωρούν απ' αυτή την ετοιμόρροπη, πάμπω- χη εσχατιά της Νέας Αγγλίας. Έφυγαν για πάντα! Πάνε! Σκοτάδια. Έκλαιγε, λοιπόν!

«Εγώ θέλω να ζήσω στη Νέα Υόρκη, όχι εδώ με τους χωριάτες», του είχε πει κάποτε, με αυθάδεια και σκέρ- τσο, εκείνη – ω, εκείνη!

«Γιατί; Για να μυρίζεις κλανιές; Όλα τα εκατομμύ-

ρια που μένουν εκεί κλάνουνε, και επειδή έχει παντού κτήρια ως τον ουρανό, δεν έχουν πού να φύγουν οι πορδές και ζέχνει παντού κλανίλας», της είχε απαντήσει αυτός.

«Ιουουου!» σούφρωσε τα υπέροχα χείλη της με αηδία και διέσχισε σχεδόν χορεύοντας τον δρόμο, με ένα κοντό φουστάκι να ανεμίζει αποκαλύπτοντας την αρχή –ή το τέλος, εξαρτάται πώς το βλέπεις– απ’ τα οπίσθιά της.

Ένα απόγευμα Κυριακής ανοιξιάτικης ήταν που καθόταν στη δική του βεράντα, σε ένα τραπεζάκι, όλο μπίρες και χοτ ντογκ αχμιστά, με τον πατέρα της, που κοίταζε επίμονα και βλοσυρά το βλέμμα του. Έκανε πως τάχα ήταν αθώος και υποκρίθηκε πως κάτι έλεγε για το γκαζόν απέναντι, που σαν να κιτρινίζει και να θέλει φάρμακο και προσοχή, και πάει, χάλασε αυτή η γειτονιά, που κάποτε ήτανε στολίδι, στολίδι, τ’ ορκιζόταν, όλης της κομητείας. Ο πατέρας μετά από λίγο βρήκε μια πρόφαση, πως τάχα κάποιο τηλέφωνο έπρεπε να κάνει και συγγνώμη, και έφυγε βιαστικά χωρίς να τελειώσει την μπίρα του και να αγγίξει καν τα χοτ ντογκ. Λίγο αργότερα, απ’ την κρυψώνα του, είδε να μιλάει έντονα σ’ εκείνη –ω, εκείνη!– δείχνοντας τη φουστίτσα της. Το κορίτσι φώναζε, έκλαιγε και μετά κλείστηκε στο δωμάτιό της, χτυπώντας την πόρτα πίσω της. Πάει, δεν θα την ξανάβλεπε απόψε! Δεν θα έβγαινε από ’κει παρά το πρωί, για να πάει σχολείο με εκείνα τα σκαστά τζιν

που λάτρευε να φορά. Κοίταξε στο δωμάτιο με τις τζαμαρίες τι έκανε η μάνα. Μίλαγε με τον πατέρα πολύ σοβαρά. Εκείνος όρθιος, αυτή καθιστή στο σχεδιαστήριό της. Χωρίς να σηκωθεί, έσβησε τα φώτα. Μετά εκείνος γύρισε όλο το διαμέρισμα και έκλεινε μια μια τις κουρτίνες. Γαμώ το! Τον είχαν καταλάβει! Από εκείνο το βράδυ αλλάζανε όλα...

...Τους θυμάται όταν ήρθαν! Το σπίτι του, ένα τριώροφο βικτοριανό, με χαρούμενες λεπτομέρειες χρωματιστές, πολύχρωμα λουλούδια στο γκαζόν και ένα δέντρο τεράστιο μπροστά απ' την κεντρική πόρτα, που το φθινόπωρο γινόταν κατακόκκινο της φωτιάς, ήταν απέναντι απ' το αντίστοιχο –αλλά όχι τόσο περιποιημένο– διαμέρισμα του πρώτου ορόφου που είχαν νοικιάσει. Είχε προσέξει μια κινητικότητα στους γερο-ιταλούς απέναντι, αλλά να που έφτασε η ώρα να μετακομίσουν οι ενοικιαστές του επιπλωμένου παλιού ορόφου. «Τα κατάφεραν οι βρομοϊταλιάνοι και το νοίκιασαν το ρημάδι», σκέφτηκε με φθόνο. Είχαν προσπαθήσει πολύ, είναι αλήθεια! Είχαν πάει ως και στις Καλόγριες, που ήταν κελεπούρια, γιατί για έναν ύπνο θα έρχονταν και ούτε μαγείρευαν, ούτε καλεσμένους είχαν, ούτε τίποτα. Το έμαθε και πήγε ο ίδιος στην ηγουμένη και είπε πως ο γέρος καπνίζει, βρίζει και είναι άθεος, και πως το σπίτι έχει πολλά ποντίκια. Η ηγουμένη δυσφόρησε που πήρε τέτοια πρωτοβουλία και έβριζε καθολικούς

της μίας και μόνης πίστης σωτηρίας για την αιωνία ζωή και πραότητα. Όμως καλογριές δεν ήρθανε. Οι γέροι ήθελαν να αποφύγουν να το δώσουν στην πολιτεία, να πληρώνει αυτή για καμιά οικογένεια ναρκομανών, που θα έφτανε στην ήδη γεμάτη τζάνκια γειτονιά. Προτιμούσαν να μείνει ξενοίκιαστο, κι ας μην είχαν τα λεφτά του, απ' το να μπλέξουν με μαστούρες, ντίλερ, καβγάδες και ίσως και πυροβολισμούς. Ζούσε εκεί, στο σπίτι του, σαράντα χρόνια. Σαράντα χρόνια δεν του είπαν «πέρνα μέσα» μία φορά! Μόνο αυτόν και την οικογένειά του – τώρα δεν ζούσε κανένας – τους κοιτούσαν περιφρονητικά και ίσα που τους ανέχονταν. Τότε είχε παντού Ιταλούς αυτή η γειτονιά. Τα σπίτια ήταν πιο νέα και χρωματιστά, οι κήποι άνθιζαν με λουλούδια που μύριζαν την άνοιξη τα σούρουπα, και παιδιά παίζανε, κάνανε ποδήλατα, γέλαγαν, κυνηγιόντουσαν. Μόνο εκείνον και τον αδελφό του δεν έπαιζαν ποτέ. Τους απέφευγαν και τους περιφρούσαν! Ήταν κατώτεροι απ' την ιταλιάνικη ράτσα τους. Ποια; Δυο μοναχικά παιδάκια, ρε γαμώ το τους! Η κόρη των γέρων τότε ήταν ένα λεπτό κορίτσι, ψηλό με μακριά, καστανά μαλλιά, που όποτε περνούσε από κοντά του, μοσχοβόλαγαν σαν άνοιξη. Και είχε κι ένα γέλιο σαν να 'παιζε μουσική, όλο αρμονικές, ρυθμικές κορυφώσεις. Έφθιος μάζεψε τα κουράγια του και της είπε να βγούνε να πάνε σινεμά, άμα ήθελε. Δεν ήθελε! Έκρυσε, μάλιστα,

βιαστικά και ένα ειρωνικό χαμόγελο πίσω απ' τη λευκή της παλάμη. Μεγάλωσε, έφυγε για σπουδές απ' τη σκατότρυπα και κάποτε αρραβωνιάστηκε έναν πλούσιο συμπατριώτη της, αλλά όχι αμερικάνικης καταγωγής, βέρο Ιταλιάνο. Χαρά που κάναν οι γέροι! Παντού λέγανε για την τύχη της, τα πλούτη της, την ευτυχία της. Τελικά ο αρραβωνιαστικός, ο βέρος Ιταλιάνος, τησχόλασε γιατί εκείνη δεν ήθελε να υπογράψει προγαμιαίο συμβόλαιο. Χαρά που έκανε ο Τζο! Δεν γύρισε στο πατρικό της. Δούλεψε στην πρωτεύουσα της πολιτείας και εμφανιζόταν σε γιορτές και κάποια Σαββατοκύριακα, αλλά απρόθυμα και ανόρεχτα, σαν να 'κανε χάρη στους γέρους. Πέρασαν τα χρόνια. Τώρα ούτε τα μαλλιά της μοσχοβόλαγαν άνοιξη, ούτε έλαμπαν. Ούτε μακριά ήταν, αλλά κοντά σαν κάσκα μοτοσικλετιστών. Και δεν ξανάκουσε το γέλιο της ποτέ. Χαρά που έκανε ο Τζο!

Μόλις είδε και ξεφόρτωνε ένα μικρό φορτηγάκι, πέρασε αργά αργά τον δρόμο! Πρώτα άρχισε να ρωτάει τον οδηγό, μετά τους Λατίνους που ξεφόρτωναν τα πράγματα. Έφτασε και ένα καινούργιο, μαύρο SUV, και ένας ένας βγήκαν από μέσα οι τρεις νέοι γείτονες. Γελαστοί. Ανοιχτοί. Όλοι τόσο όμορφοι! Και τελευταία, αργά και βαριεστημένα, βγήκε εκείνη – ω, εκείνη! Και σαν να 'χε τοπική λιακάδα γύρω της, φερμένη απ' τον τόπο της, τη Νότιο Ιταλία. Εκεί στα όρθια,

τους ρώτησε από πού είχαν έρθει, πώς τους λένε, πώς κι αφήσαν τον τόπο τους να έρθουν εδώ, γιατί εδώ από τόση Αμερική, πού ξέρανε τους γέρους, είχαν χαρτιά ή ακόμα τα έβγαζαν, δουλεύαν, θα δουλεύαν, είχαν οικογένεια πίσω, από ποια πόλη είπαμε ήρθανε (δυο φορές εκείνη τη φορά και πολλές φορές αργότερα, κι ακόμη δεν τη θυμάται αυτή την πόλη!), τα κορίτσια ποια τάξη πάνε, σε ποιο σχολείο και, αλήθεια, οι ίδιοι έχουν σπουδάσει και τι; Ε, τι;

«Τζο! Ε, Τζο! Άσ' τους ανθρώπους να κάνουν τις δουλειές τους, να πάνε σπίτι τους», φώναξε ο γέρος απ' την πόρτα της κουζίνας του.

«Ναι, ναι, καλέ μου, παλιέ μου γείτονα», είπε όλο ευγένεια και κάνοντας υποκλίσεις ο Τζο. «Μήπως θέλουν κάνα χεράκι βοήθειας, έλεγα», γέλασε.

«Έχουν ανθρώπους, μη νοιάζεσαι. Άμα χρειαστούν, θα σου πούμε», απάντησε ο γέρος και καλά προστατεύοντας τα αποκτήματά του.

Ούτε να του θυμώσει για την κατάφορη περιφρόνησή του δεν μπόρεσε ο Τζο, απ' τη μεγάλη του χαρά που αυτοί οι ωραίοι καινούργιοι και βέροι Ευρωπαίοι τού δίναν την αρμόζουσα σημασία. Μόνο το απόγευμα, αφού έφαγε ένα ίσα ίσα ψημένο στέικ με το αίμα του, ζουμερό και παχύ, και μπέικιν ποτέιτο με τσένταρ, θυμήθηκε την προσβολή του γέρου. Πήρε την αστυνομία και είπε πως είχαν ένα αυτοκίνητο στον δρόμο, παρα-

τημένο, ακινητοποιημένο, αλλά δεν ξέρει ποιοι, απλώς βρισκόταν έξω από εκείνο εκεί το σπίτι. Να φάνε ένα πρόστιμο τώρα, να μάθουνε! Αχαχαχά...

Μα τώρα έκπληκτος καταλάβαινε πως έκλαιγε. Και θυμήθηκε όλες τις φορές που είχε κλάψει. Σαν σε όνειρο του έρχεται η πρώτη, η πιο σφοδρή! Ήτανε τότε που άρχισε η ζωή του. Μια στρυφή γριά πήρε αυτόν και τον μεγαλύτερο αδελφό του απ' το χέρι και του το τράβαγε τόσο δυνατά και με κακία που πόναγαν οι αρθρώσεις του. Ίσα που έχει μια μνήμη, σαν όνειρο, από ένα σκονισμένο, σκοτεινό δωμάτιο και ένα αίσθημα πείνας. Διαρκούς, βασανιστικής πείνας. Τους έβαλε σε ένα μεταλλικό θηρίο, που το λέγανε αεροπλάνο, και εκείνος φοβόταν, ενώ ο αδελφός του γέλαγε και τον τρόμαζε πως θα πέσουν μέσα στους ωκεανούς που ήταν από κάτω τους, και θα του φάνε πρώτα το πουλί του και μετά θα τον καταπιούν ολόκληρο θαλάσσια κήτη. Και δεν τον άφηνε σε ησυχία, ούτε να κοιμηθεί, ούτε τίποτα. Η στρυφή γριά, η γιαγιά του απ' την πλευρά της μάνας του, ντυμένη στα ολόμαυρα, με μόνο κάτι άγρια μάτια να φαίνονται, ούτε νοιαζόταν τι έκαναν. Μόνο όταν τους μάλωσαν οι διπλανοί, έκοψε από ένα χαστούκι στον καθένα. Κάποτε φτάσανε, εξουθενωμένοι, βασανισμένοι, βρόμικοι, νυσταγμένοι, φοβισμένοι; Πού; Πού ήταν εκεί που φτάσανε;

Αλγουιλάτ Αλμουταχινταμπάτ αλ Αμερικάα! Τους

περίμενε πολύς κόσμος, αλλά ήταν νύχτα και ήταν πολύ κουρασμένος. Τους βάλανε σε ένα πελώριο αυτοκίνητο. Κρύωνε. Φορούσε κοντά μανίκια και παντελόνια, και όλοι οι άλλοι είχαν ρούχα μεγάλα και μοιάζανε με ζώα, γιατί είχανε γούνες γύρω απ' το κεφάλι τους και στις κουκούλες τους και οι γυναίκες και στα μανίκια. Έτρεμε. Χτυπούσαν τα δόντια του. Γύρω είχε πολλά μεγάλα φώτα, τεράστια αυτοκίνητα, κόσμος που μίλαγε ακαταλαβίστικα, και όλοι τρέχανε. Μπήκανε σε κάτι δρόμους που του φάνηκαν ατέλειωτοι, μπρος και πίσω και στα πλάγια. Φοβότανε! Έκλεινε σφιχτά τα μάτια του, να μη βλέπει και, αν γίνεται, να μην τον βλέπουν. Ένας οργισμένος οδηγός, πολύ αυστηρός, μίλαγε στη γλώσσα του. Και η στρυφνή γριά τού απαντούσε.

«Αμέσως να τα πάμε στον ασεβή. Μη σταματήσουμε καθόλου. Να αναλάβει τις ευθύνες του, να παντρευτεί και η ανιψιά έναν πιστό, μυαλωμένο άντρα», έλεγε βραχνά.

«Καταραμένος να 'ναι και αυτός και οι σπορές του. Έλεγε θα 'ρθει να την πάρει μαζί του στην Αμερική. Πότε ήρθε; Ποτέ! Μόνο παντρεύτηκε, τάχα μου γυναίκα που την έκανε πιστή, και πήρε τα χαρτιά και πήρε σπίτια και ζει ζωή χωρίς να κουράζεται. Και άφησε την κακότυχη την κόρη μου να μεγαλώνει τα παιδιά του. Καταραμένα κι αυτά. Πού 'ναι το σπίτι, τα φαγητά, τα

ρούχα, η προστασία; Βγήκε το διαζύγιο, βρέθηκε κι ο γαμπρός. Να! Να τα πάρει πίσω! Δικά του είναι! Η κακορίζικη μόνο τα γέννησε».

«Κάθε δύναμη ανήκει στον Αλλάχ και είναι φοβερός στην εκδίκησή του, αδελφή μου».

«Στα σκοτάδια να σέρνεται κι αυτός και οι γιοι του να γκρεμιστούν στο αιώνιο πυρ, αδελφέ μου».

Δεν ήθελε κανένα αιώνιο πυρ, ό,τι κι αν ήταν αυτό. Μόνο ήθελε να κατουρήσει! Σφιγγόταν και προσπαθούσε να κρατηθεί. Σφιγγόταν τόσο πολύ που είχε μωδιάσει. Και πεινούσε. Δεν άκουγε τίποτα, δεν καταλάβαινε καθόλου πια. Μισάνοιξε τα βλέφαρα και είδε τον αδελφό του, στην άλλη άκρη του μεγάλου πίσω καθίσματος, να κοιτά τον ξένο δρόμο, γαντζωμένος σχεδόν στη μεταλλική πόρτα. Δεν τον ένοιαζε που πεινούσε, που νύσταζε, που φοβότανε πια. Μόνο να κρατήσει τα κάτουρά του τον αφορούσε. Μόνο αυτό. Και μετά θυμάται το σπίτι, πιο καινούργιο, αλλά ξένο και πελώριο όπως του φάνηκε. Τη στρυφή γριά να τον τραβάει ξανά με δύναμη απ' το χέρι βρίζοντάς τον, και αυτόν να αντιστέκεται σφηνωμένος στο χώρισμα των καθισμάτων, γιατί, αν έλυνε τα δεμένα σαν πλεξούδα πόδια του, θα του φεύγαν τα κάτουρα. Ένας μεγαλόσωμος, ξανθός άντρας με γαμπή μύτη και μπλε ηλεκτρικά μάτια βγαίνει απ' το σπίτι και φωνάζει. Η γριά σπρώχνει τον αδελφό του και τραβάει αυτόν με ακόμη μεγαλύτερη

δύναμη. Βγαίνουν απ' τα κοντινά σπίτια και κοιτάζουν. Ο μεγαλόσωμος ξανθός άντρας σηκώνει τη γροθιά του προς τη γριά. Ο αυστηρός άντρας φωνάζει σαν συνθηματική κραυγή:

«Ουαλίτ; Ουαλίτ; Ουαλίιιιιτ».

Τι είναι το Ουαλίτ; Από ένα αυτοκίνητο σταματημένο ακριβώς από πίσω από εκείνο που τον είχε φέρει μέχρι εδώ, βγήκαν τέσσερις πελώριοι άντρες. Ο πιο μεγάλος από όλους –σαν βουνό φάνταζε– έτρεξε προς τον ξανθό, που είχε πιάσει τη γριά απ' τον λαιμό και την ταρακούναγε, με τα μαύρα ρούχα της να ανεμίζουν, σαν να ήτανε πάνινη και ήθελε ξεσκόνισμα. Ο Ουαλίτ –αυτό θα ήτανε το Ουαλίτ τελικά!– φώναξε μια βρισιά. Οι άλλοι τρεις κάνανε πίσω του ένα τείχος απειλητικό.

«Ε! Πείραξέ τηνα και πρώτα θα σου σπάσω τα χέρια και τα δυο. Μετά όλα τα υπόλοιπα κόκαλα ένα ένα», είπε άγρια.

Ο ξανθός άφησε τη γριά απαλά, σαν να 'ταν εύθραυστη. Μάλιστα, της έσιαξε και το τσαντόρ της που είχε γλιστρήσει. Μίλησε ήρεμα και καλότροπα, σαν άλλος άνθρωπος.

«Έτσι μπράβο», σφύριξε μέσα απ' τα δόντια του ο Ουαλίτ.

Αστραπιαία η γριά πέταξε δυο τρισάθλιες βαλίτσες στον δρόμο. Ο Ουαλίτ τον σήκωσε απ' τις μασχάλες και τον έβγαλε στο κατώφλι του ξύλινου, μεγάλου

σπιτιού. Μπήκαν στα αυτοκίνητα και εξαφανίστηκαν. Σαν να μην υπήρξαν ποτέ. Κόσμος είχε βγει από τα γύρω σπίτια και μίλαγαν ακαταλαβίστικα. Ο αδελφός του στεκόταν στην άκρη των σκαλιών του σπιτιού. Οι βαλίτσες είχαν ανοίξει και είχαν σκορπίσει στον δρόμο κάλτσες και φτηνά παιδικά σώβρακα. Σιωπή. Μέσα απ' την πόρτα του σπιτιού μια φιγούρα έφραζε όλο το άνοιγμα.

«Τι στέκεσαι; Έλα να γνωρίσεις τους γιους μου», είπε στη γλώσσα τους εκείνος και μετά κάτι στα αμερικάνικα.

Η φιγούρα κινήθηκε με δυσκολία. Η πιο χοντρή γυναίκα που είχε φανταστεί ποτέ να υπάρχει βγήκε στο φως. Την κοίταζε με το στόμα ανοιχτό. Δεν ένιωσε τόση έκπληξη στο αεροπλάνο, στους δρόμους, στο μοντέρνο αυτοκίνητο, όταν είδε εκείνον που σίγουρα ήταν ο πατέρας του να ετοιμάζεται να φάει ξύλο, όση ένιωσε τώρα, μπροστά στον τεράστιο όγκο αυτής της γυναίκας. Τότε κατουρήθηκε!

«Άντε να χαθείς, βρομιάρη, ε βρομιάρη!» φώναξε ο πατέρας του και μπήκε μες στο σπίτι.

Μουσκεμένος, ντροπιασμένος, παγωμένος απ' το κρύο και τα κάτωρα που κρυστάλλιαζαν στο παντελονάκι του, άρχισε να κλαίει. Και να κλαίει. Και να κλαίει. Σαν ώρες μετά, ένιωσε πως όλοι –και ο αδελφός του και οι γείτονες– είχαν φύγει. Μπορούσε να σηκώσει

το κεφάλι του πια. Μέσα απ' τα δάκρυά του είδε την πιο χοντρή γυναίκα του κόσμου να τον κοιτάζει θλιμμένα με γλυκά, καφέ, καθαρά μάτια. Και να του χαμογελά! Σ' αυτόν! Μόνο σ' αυτόν! Είχε μόλις πάρει το πρώτο χαμόγελο της ζωής του. Στέγνωσαν τα δάκρυα. Τα κάτουρά του όχι...